

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره هشتم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۸۷/۳/۲۵

شماره چاپ ۲

شماره ثبت ۲

دوشوری

طرح تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: اجتماعی

فرعی: آموزش و تحقیقات - امنیت ملی و سیاست خارجی -
برنامه و بودجه و محاسبات - فرهنگی - قضایی و حقوقی

اداره کل قوانین

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

در اجراء ماده (۱۴۱) آئین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی تقاضا داریم
« طرح تدوین و تنقیح قوانین کشور به شماره ثبت (۶۹۴) و چاپ (۱۷۶۹) » در دستور
کار مجلس هشتم قرار گیرد.

ناطق نوری - امیری - مجیبی نیا - قربانی - دهقانی - یحیی زاده - مهدوی -
جانی عباسپور - نصرالله ترابی - سید قدرت الله حسینی پور - اولیاء - قوامی - کعبی -
میر تاج الدینی - صابری - سید علی طاهری - یوسف نژاد - ابوترابی فرد -
حاجی بابایی - آرین منش - آشوری - تجری - باهنر - ملک محمدی - بروغنی -
نادران و یک امضاء ناخوانا

طرح تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

فصل اول - کلیات

ماده ۱- از تاریخ تصویب این قانون سازمان تدوین و تنقیح قوانین و
مقررات کشور که به اختصار «سازمان» نامیده می شود عهده دار وظایف مندرج در
این قانون می باشد.

تبصره - اعمال وظایف سازمان نافی اختیارات نمایندگان مجلس نمی باشد.

ماده ۲- همه دستگاههای حکومتی که قانون یا مقررات وضع می کنند از قبیل هیأت دولت، شورای عالی امنیت ملی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، هیأت عمومی دیوان عالی کشور، هیأت عمومی دیوان عدالت اداری همچنین دستگاههایی که مقررات آنها از حیث لزوم اجراء در حکم قانون است، موظفند تمام مصوبات خود را به سازمان ارسال نمایند.

فصل دوم - وظایف سازمان

ماده ۳- وظایف سازمان به شرح زیر است:

۱- تنقیح کلیه قوانین و مقررات کشور و اعلام قوانین و مقررات معتبر و لازم الاجراء از راههای زیر:

۱-۱- جمع آوری و تفکیک و طبقه بندی موضوعی قوانین و مقررات کشور و تهیه و تنظیم فهرست موضوعی و تاریخی آنها.

۱-۲- تشخیص تعارضات موجود در مقررات و اعلام آن به مرجع تصویب کننده جهت رفع تعارض.

۱-۳- تشخیص مقرراتی که موضوع آنها منتفی شده است و اعلام آنها مرجع تصویب کننده جهت لغو آن.

۱-۴- تدوین طرح جهت نسخ صریح قوانینی که موضوع آنها منتفی پاسخ یا نسخ ضمنی شده است و ارائه آن به هیأت رئیسه مجلس جهت طی مراحي قانونی.

۱-۵- تعیین موارد نسخ صریح و اعمال آنها در مجموعه های تنقیح شده.

۱-۶- اعلام قوانین و مقررات مغایر با سیاستهای کلی نظام که توسط

رهبری ابلاغ شده یا می‌شوند به مجمع تشخیص مصلحت نظام.

۱-۷- تهیه شناسنامه برای کلیه قوانین و مقررات کشور.

تبصره ۱- در مورد بندهای ۲-۱ و ۳-۱ مرجع تصویب‌کننده موظف است حداکثر ظرف مدت چهل و پنج روز اقدام نماید. در غیر این صورت سازمان رأساً اقدام به لغو تمام یا قسمتی از مصوبه‌ای خواهد کرد که تاریخ تصویب آن مقدم است یا موضوع آن منتفی شده است.

تبصره ۲- کلیه دستگاه‌های حکومتی و عمومی موظفند قوانین و مقررات مخصوص به خود را به طور جداگانه با رعایت مقررات این قانون تنقیح و به سازمان ارسال نمایند تا در کمیسیون‌های سازمان بررسی و نهایی گردد. کمیسیون می‌تواند حین بررسی موارد تنقیح شده از کارشناسان دستگاه مزبور دعوت به عمل آورد.

۲- پاسخ به استعلامات نمایندگان و هیأت رئیسه مجلس شورای اسلامی و دولت و شورای عالی استانها.

تبصره- مهلت پاسخ‌دهی به استعلامات در مورد طرحها و لوایح دوفوریتی بیست و چهار ساعت و یک فوریتی چهل و هشت ساعت و در موارد عادی یک هفته خواهد بود.

۳- تدوین چهارچوب علمی شیوه تفسیر قوانین و مقررات در موارد ابهام، اجمال، سکوت، عام و خاص و غیر آنها و انتشار آن جهت استفاده محاکم، وزارتخانه‌ها و سایر دستگاه‌های حکومتی و عموم مردم.

۴- تدوین شیوه نامه نگارش طرحها و لوایح بر اساس چهارچوبهای علمی و تعریف لغات تخصصی مورد استفاده در موضوعات مختلف و انتشار

آن جهت طی مراحل قانونی در دستگاههای حکومتی.

۵- تدوین طرح قوانین جامع جهت ارائه به مجلس.

۶- استعلام از شورای نگهبان در مورد مصوبات قبل از تشکیل مجلس

شورای اسلامی که نسبت به انطباق آنها با شرع یا قانون اساسی تردید وجود دارد از طریق هیأت رئیسه مجلس.

۷- انتشار مجموعه‌های تنقیح شده به صورت موضوعی - اختصاصی از طریق انتشار کتب و نسخ الکترونیکی.

۸- نظارت بر اجراء قوانین و ارائه گزارش از چگونگی اجراء و پیشنهاد

اصلاحی در صورت وجود ابهام، تعارض یا هر گونه نقص.

۹- ویراستاری مصوبات مجلس و کمیسیونها.

۱۰- اطلاع‌رسانی و آموزش قوانین

ماده ۴- نمایندگان مجلس شورای اسلامی، دولت و شورای عالی استانها قبل

از ارسال طرح یا لایحه به مجلس در خصوص امور زیر از سازمان استعلام می‌نمایند:

۱- وجود قوانین یا مقررات متعارض یا مرتبط با طرح یا لایحه پیشنهادی.

۲- انطباق طرح یا لایحه پیشنهادی از نظر شیوه‌نگارش تخصصی قوانین.

۳- لزوم یا عدم لزوم قانونگذاری در موضوع یاد شده.

تبصره ۱- دولت، نمایندگان مجلس شورای اسلامی و شورای عالی استانها

موظف به اعمال نظر سازمان می‌باشند. در صورتی که نظر سازمان رعایت نشود

پاسخ استعلامات فوق به همراه طرح یا لایحه پیشنهادی تقدیم مجلس خواهد شد.

تبصره ۲- چنانچه در مورد موضوعات فوق استعلام نشده باشد

هیأت رئیسه موظف است در موارد عادی قبل از اعلام وصول طرح یا لایحه و یا

موارد فوریتهی بعد از تصویب فوریت از سازمان استعلام نماید.
در هر حال نظرات سازمان در مورد طرحها و لوایح به اطلاع نمایندگان
خواهد رسید.

ماده ۵- سازمان موظف است حداکثر یک سال پس از اجراء هر قانون
گزارشی از چگونگی اجراء و موارد ابهام، اجمال، تعارض، نقص و هرگونه ایراد
اجرائی آنرا به دولت، شورای عالی سازمان، رئیس مجلس و کمیسیونهای ذی ربط
مجلس تقدیم و پیشنهاد اصلاحی لازم برای رفع نقایص یاد شده جهت اقدامات
قانونی به دولت و هیأت رئیسه مجلس تقدیم نماید.

ماده ۶- از یک سال پس از تصویب این قانون، چاپ و انتشار مجموعه
قوانین تنها با تأیید سازمان امکان پذیر است.

تبصره- روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران از شمول این ماده
مستثنی می باشد.

ماده ۷- به منظور اطلاع رسانی عمومی درباره آخرین قوانین و مقررات
مصوب، سازمان پایگاه اطلاع رسانی تشکیل می دهد و انتشار قوانین و مقررات
در آن در حکم انتشار در روزنامه رسمی است.

سازمان موظف است حداکثر هفتاد و دو ساعت پس از ابلاغ، اقدام به
انتشار قوانین و مقررات نماید.

فصل سوم - ارکان سازمان

ماده ۸- سازمان وابسته به مجلس شورای اسلامی می باشد. و ارکان آن
عبارتند از:

- شورای عالی سازمان

- ریاست سازمان

- کمیسیونهای تخصصی

ماده ۹- شورای عالی سازمان تشکیل می شود از:

الف) رئیس مجلس به عنوان رئیس شورا

ب) معاون اول رئیس جمهور

ج) معاون اول قوه قضائیه

د) نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی

ه) رئیس سازمان بدون حق رأی

و) یک نفر از حقوقدانان شورای نگهبان به معرفی این شورا

ماده ۱۰- وظایف شورای عالی به شرح زیر است:

۱- نظارت بر حسن اجراء وظایف قانونی سازمان توسط رئیس و سایر

مسئولین سازمان.

۲- تدوین خط مشی کلی و تصویب برنامه کاری سازمان.

۳- سیاستگذاری برای شیوه تنقیح قوانین و مقررات.

۴- هماهنگی بین قوای سه گانه در مورد حسن اجراء این قانون.

۵- انتخاب رئیس سازمان از بین کسانی که رئیس مجلس معرفی می نماید.

ماده ۱۱- ریاست سازمان باید دارای درجه دکترا در رشته حقوق یا

معادل آن با پنج سال سابقه و یا کارشناسی ارشد در رشته حقوق با هفت سال

سابقه و یا کارشناسی با ده سال سابقه خدمت قضائی یا وکالت دادگستری یا

تدریس در رشته حقوق یا نمایندگی مجلس باشد.

تبصره- رئیس سازمان پس از تأیید شورای عالی با حکم رئیس مجلس به مدت چهار سال منصوب می‌گردد و انتصاب مجدد وی بلامانع است. رده سازمانی رئیس سازمان همتراز وزیر خواهد بود و می‌تواند از نمایندگان مجلس باشد.

ماده ۱۲- وظایف رئیس سازمان به شرح زیر است:

۱- ارائه پیشنهاد در مورد ساختار و تشکیلات سازمان به رئیس مجلس.

۲- نظارت بر اجراء وظایف سازمان و ارائه گزارش به رئیس مجلس و

شورای عالی هر شش ماه یکبار.

۳- تدوین نحوه گردش کاراداری شیوه‌های تنقیح قوانین و مقررات و

ارائه آن به شورای عالی جهت تصویب.

۴- ارائه طرح قوانین جامع تهیه شده در سازمان به رئیس مجلس

شورای اسلامی جهت طی مراحل قانونی در مجلس.

۵- انتصاب اعضاء کمیسیونها.

۶- ارائه پیشنهاد به شورای عالی جهت تشکیل کمیسیونهای جدید.

۷- پیشنهاد بودجه سالانه سازمان به هیأت رئیسه مجلس.

ماده ۱۳- رئیس سازمان می‌تواند به تعداد لازم کارشناسانی با درجه

دکتر یا کارشناسی ارشد حقوق با سه سال تجربه لازم و یا کارشناس با حداقل

پنج سال تجربه خدمت قضائی یا وکالت دادگستری یا تدریس در رشته حقوق

جهت عضویت در هیأت علمی سازمان استخدام نماید.

ماده ۱۴- به منظور انجام وظایف مندرج در این قانون سازمان دارای

کمیسیونهایی به شرح زیر خواهد بود.

۱- کمیسیون تنقیح قوانین و مقررات.

۲- کمیسیون پاسخ به استعلامات: جهت پاسخ به استعلامات نمایندگان و هیأت رئیسه مجلس، دولت و شورای عالی استانها.

۳- کمیسیون تفسیر قوانین و مقررات: جهت تدوین چهارچوب علمی در مورد شیوه تفسیر قوانین و مقررات در موضوعات مختلف.

۴- کمیسیون نگارش قوانین و مقررات: جهت تدوین روش نگارش طرحها و لوایح بر اساس چهارچوب علمی و تعریف لغات تخصصی و پاسخ به استعلامات نمایندگان و هیأت رئیسه مجلس، دولت و شورای عالی استانها در مورد صحت طرح یا لایحه پیشنهادی از نظر شیوه نگارش تخصصی قوانین.

۵- کمیسیون قوانین جامع: جهت تهیه طرح قوانین جامع و ارائه آن به رئیس مجلس از طریق رئیس سازمان

تبصره- تأسیس کمیسیون جدید یا تغییر در کمیسیونهای موجود یا شرح وظایف آنها به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب شورای عالی خواهد بود.
ماده ۱۵- اعضاء کمیسیونها از میان اعضاء هیأت علمی سازمان یا سایر مراکز علمی و پژوهشی توسط رئیس سازمان پس از مشورت با رئیس مجلس منصوب خواهند شد. اعضاء کمیسیون از میان خود فردی را به عنوان رئیس کمیسیون انتخاب می نمایند.

تبصره ۱- رؤسا کمیسیونها می توانند از کارشناسان بازنشسته یا مشغول به کار رشته های مختلف با مشورت ریاست سازمان استفاده کنند.

تبصره ۲- دبیر کمیسیون توسط رئیس کمیسیون انتخاب خواهد شد.

فصل چهارم - مسائل متفرقه

ماده ۱۶- کلیه قوانین و مقررات موجد حق یا تکلیف برای دستگاههای حکومتی حداکثر پنج روز پس از تاریخ ابلاغ توسط رئیس جمهور لازم الاجراء خواهد بود هر چند در روزنامه رسمی یا پایگاه اطلاع رسانی سازمان چاپ و منتشر نشده باشد.

ماده ۱۷- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر وزارتخانهها، دستگاهها و مؤسسات دولتی موظفند دونسخه از کتب منتشره حقوقی و مجموعه قوانین و مقررات را مجاناً برای سازمان ارسال نمایند.

ماده ۱۸- از تاریخ تصویب این قانون کلیه اختیارات قانونی تنقیح قوانین و مقررات کشور وظیفه این سازمان می باشد و سایر مراکز دولتی مسؤولیتی نخواهند داشت.

ماده ۱۹- بودجه سالانه سازمان به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب هیأت رئیسه مجلس به دولت اعلام می گردد تا در لایحه بودجه در ذیل اعتبارات مجلس شورای اسلامی در ردیف مستقل درج شود.

ماده ۲۰- قانون تشکیل سازمان تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۵۰/۱۲/۲۹ و اصلاحات و آئین نامه های آن نسخ می گردد.

ماده ۲۱- آئین نامه های اجرائی این قانون در مورد استخدام اعضاء هیأت علمی و دیگر کارکنان و کارشناسان سازمان و ساختار اداری و آئین نامه های مالی و معاملاتی آن توسط رئیس سازمان تهیه و به تصویب رئیس مجلس می رسد.

سوابق

قانون تشکیل سازمان تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۵۰، ۱۲، ۲۹

ماده واحده - دولت مکلف است از تاریخ تصویب این قانون ظرف یک سال به منظور تدوین قوانین و مقررات کشور و پیشنهاد تنقیح آنها سازمانی به نام سازمان تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور زیر نظر نخست وزیر تأسیس کند. این سازمان کلیه قوانین و مقررات لازم الاجرا را با نظر متخصصان فن بر حسب روش موضوعی فهرست و به صورت مجموعه‌ها تنظیم و تدوین خواهد کرد.

در مورد قوانینی که با یکدیگر متناقض و مغایر هستند سازمان موارد تناقض و مغایرت را تعیین و به کمیسیون دادگستری مجلسین که به طور مشترک تشکیل خواهد شد تقدیم می‌کند. نظر کمیسیون در این موارد لازم الاجرا است و مادام که تعیین تکلیف نهایی آن از طرف مجلسین به عمل نیامده به اعتبار خود باقی است.

تبصره - آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون پس از تصویب هیأت وزیران قابل اجرا است
قانون فوق مشتمل بر یک ماده و یک تبصره پس از تصویب مجلس سنا در تاریخ روز شنبه ۱۳۵۰، ۱۲، ۲۱ در جلسه روز یکشنبه بیست و نهم اسفند ماه یک هزار و سیصد و پنجاه شمسی به سویب مجلس شورای ملی رسید.

رییس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

لایحه قانونی ادغام سازمان تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور در نخست‌وزیری

مصوب ۱۳۵۸، ۴، ۹

ماده واحده - از تاریخ تصویب این لایحه قانونی سازمان تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور

با کلیه وظایف و تشکیلات و پرسنل و اعتبارات و تعهدات به صورت اداره کل ضمیمه نخست‌وزیری و در آن ادغام می‌شود.

لایحه قانونی الحاقی به لایحه قانونی ادغام سازمان تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور

در نخست‌وزیری مصوب ۱۳۵۹،۴،۲۳

ماده واحده - از تاریخ تصویب این لایحه قانونی واحد امور ماشینهای الکترونیکی اداره کل تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور وابسته به نخست‌وزیری با کلیه پرسنل و وظایف و وسائل و تجهیزات و همچنین اعتبارات و تعهدات مربوط به مکانیزه کردن قوانین و مقررات، به سازمان برنامه و بودجه منتقل میگردد.

تبصره ۱ - اداره کل تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور وابسته به نخست‌وزیری ضمن تجدید نظر در وظایف و سازمان و تأمین کادر متخصص و استفاده از نظرات کارشناسان، کلیه قوانین و مقررات را پس از جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل برای ثبت در ماشینهای کامپیوتری و سایر اقدامات لازم به سازمان برنامه و بودجه ارسال خواهد داشت.

تبصره ۲ - سازمان برنامه و بودجه موظف است ضمن تحویل امور مذکور در این لایحه قانونی نسبت به تسویه حساب و فسخ تعهدات موجود اقدام و انجام امور مربوط را رأساً به عهده گرفته و تسهیلات لازم در این مورد برای دسترسی به اطلاعات و اسناد و استفاده از خدمات کامپیوتری در اختیار اداره کل تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور وابسته به نخست‌وزیری قرار دهد.

تبصره ۳ - کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی مکلفند در تهیه اسناد و اسامی و وظایف و اعتبارات و اسامی اداری و کلیه تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور، نهایت همکاری و مساعدت داشته و تسهیلات لازم در اختیار واحد مزبور قرار دهند.

شماره ثبت :

شماره دفتر کل :

شماره شناسه :

صفحه :